

Klemen Terézia

Ünnepelni jó!

„Ha az ünnep elérkezik az életben, akkor ünnepelj egészen. (...) Tisztálkodjál belülről és kívülről. Felejs el mindent, ami a köznapok szertartása és feladata. Az ünnepet nemcsak a naptárban írják piros betűkkel. Nézd a régieket, milyen áhítatosan, milyen feltétlenül, milyen körülményesen, mennyi vad örömmel ünnepeltek! Az ünnep a különbözőség. Az ünnep a mély és varázsos rendhagyás.” Írta Márai Sándor, s én ilyenkor, március idusának közeledtével elgondolkodom azon, vajon mit is jelentenek, jelenthetnek ezek a periodikusan, évről évre ismétlődő ünnepek az emberek, diákok, fiatalok nagy részének. Kellenek-e ezek a megemlékezések, elmélyítenek-e valamilyen közösségi tudatot, összefogásérzést, valamiféle kollektív emlékezetet, esetleg valamiféle csodálatot a régmúlt hősei iránt, vagy csak arra jó az ünnep, hogy olyankor munkaszüneti nap van, esetleg hosszú hétvégén el tudunk utazni, ki tudunk kapcsolódni? Mire jók az ilyen történelmi megemlékezések?

Március 15-e az egyik legszebb nemzeti ünnepünk, határon belül és kívül élő magyaroknak, hisz ez a nap lett a nemzeti függetlenség kivívásának a szimbóluma. Egy olyan napot jelentett ez, amikor összefogtak az elszánt fiatalok és mertek nagyot tenni.

Amikor elgondolkodtam azon, mit is írhatnék, hisz ezzel kapcsolatban már minden szép gondolatot megírtak, régi iskolai beszédek, történelemkönyvek mondatai, szavaltok büszke hangjai csengtek a fülemben, melyek mind ékesszólóan esetelték 1848. március 15-ének, a magyar történelem talán legbátrabb napjának eseményeit. Mindannyian ismerjük

ezeket. Ahogy Petőfiék elindulnak a Pilvaxból, ahogy lefoglalják a Landerer-nyomdát, kinyomtatják a 12 pontot, ahogy az elnyomó Habsburg hatalom ellen a néhány óra alatt több tízezer lelkesre duzzadt tömeg skandálja, hogy „a magyarok Istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk”. Ismerjük ezeket az eseményeket, és tudjuk, mit ünnepelünk ezen a napon: a magyar nép harcát a szabadságért.

Én is így gondoltam: tudom. Aztán mélyebben elgondolkodtam ezen: harc a szabadságért... Mit jelenthet ez tulajdonképpen? Képzeljünk magunk elé egy fiatalembert az adott korból. Legyen, mondjuk, 25 éves. Épp egy éve házas, és szenvedélyes szerelemmel szereti feleségét. Nem túl gazdag, de már ilyen fiatalon is roppant népszerű, sikeres és ígéretes jövő áll előtte. 1848. december 15-én fia születik, vagyis – talán épp ezen a lángsugarú napon – március 15-én fogan meg a gyermek. És akkor ez a fiatalember, akit Petőfi Sándornak hívnak, valami irtóztató erőtől hajtva félredob mindent, biztos és sikeres életet, nyugodt költői örömeket, családi békét, és harcba száll a SZABADSÁGÉRT. Harcba száll – és meg is hal érte. És nemcsak ő, hanem egy nemzedék fiataljai és öregei, sok ezren és tízezen. De miért? Mi az az erő, ami mindennél, még a saját életüknél is fontosabb volt nekik, mi az a SZABADSÁG? Mit jelent ez a szó manapság? Mit jelent nekünk a szabadság? Talán azt, hogy szabadon választhatunk többféle ételmiszer, sokféle autó vagy 100 tévécsatorna közül? Vagy, hogy szabadon elmehetünk ebből az országból, ha nem tetszik itt az élet? Külföldre, nyugatra, bárhova, ahol

pár száz euróval többet érek? Ahol olcsóbban vehetek meg bármit, és drágábban adhatom el saját magam? Ez a szabadság? De érdemes ezért az embernek az életét áldozni?

Melyikünk tenné? Az én nemzedékem már örökségbe kapta a szabadságot, és úgy van vele, mint a legtöbben, akiknek nem kellett az életükkel fizetni érte: fogalma sincs róla, hogy mi az valójában. És a mai fiataloknak még kevésbé van róla fogalma. Hogy micsoda felelősséggel jár élni – és nem visszaélni – ezzel a szabadsággal, ami annyi drága életet követelt. Hogy a szabadság kötelesség. Kötelesség a család, a haza és az egész emberiség felé. Hogy folytonosan meg kell újítanunk kollektív emlékezetünket, nem szabad megengedni, hogy kiüresedjenek ünnepeink – és minden fiatalnak, középkorúnak és idősebbnek meg kell mutatni, hogy a jelen a múltból nyeri erejét, s a múlthoz kapcsolódót minden alkalommal meg kell újítani, mert ünnepelni kell, hisz az ünneplés egyúttal emlékező-reprezentatív ünnepként is funkcionál, olyan az ünnep, ami nemcsak emlékezés a régi hagyomány ápolására, hanem annak megújítása is. Nemrég olvastam a következőket, s bár nem tudom, ki az írója, most közzéteszem, mert nagyon igaz: „A hagyomány mélységes mély kút: az emberi élet forrása. Az ember csak e kút vizével betöltekezve lehet azzá, amivé lennie kell. A hagyomány nem a hamu őrzése, hanem a láng továbbadása.”

Az ünnepünk akkor lesz igaz, ha átérezzük ezt a felelősséget és adósságunkat, amellyel '48 hőseinek tartozunk, s itt és ekkor majd elmondhatjuk, hogy igen, ünnepelni jó és ünnepelni kötelesség!